

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УДОСКОНАЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі досліджується теоретичні основи вдосконалення результативності діяльності організації. Розглядається відмінність між поняттями "результативність" та "ефективність", різні підходи до визначення сутності результативності. Пропонуються методи та інструменти підвищення результативності, такі як бенчмаркінг, реінжиніринг бізнес-процесів, системи управління якістю та розвиток персоналу. Наголошується на важливості комплексного та системного підходу до вдосконалення результативності організації.

Ключові слова: результативність, ефективність, підвищення результативності, бенчмаркінг, реінжиніринг бізнес-процесів, системи управління якістю, розвиток персоналу.

Abstract

This paper explores the theoretical foundations for improving the performance effectiveness of organizations. It distinguishes between the concepts of "effectiveness" and "efficiency" and examines different approaches to defining the essence of effectiveness. Methods and tools for enhancing effectiveness are proposed, such as benchmarking, business process reengineering, quality management systems, and personnel development. The importance of a comprehensive and systematic approach to improving an organization's effectiveness is emphasized.

Keywords: effectiveness, efficiency, performance improvement, benchmarking, business process reengineering, quality management systems, personnel development.

Вступ

Підвищення результативності є одним з ключових факторів успіху будь-якої організації в досягненні її стратегічних цілей та забезпеченні стійкої конкурентоспроможності. В умовах мінливого бізнес-середовища та зростаючої конкуренції, здатність організації ефективно використовувати наявні ресурси та максимізувати свої результати стає визначальною для її виживання та розвитку. Тому питання вдосконалення результативності діяльності організації є актуальним та потребує ґрунтовного дослідження теоретичних основ та практичних методів її підвищення.

Результати дослідження

Підвищення результативності є одним з ключових факторів успіху будь-якої організації в досягненні її стратегічних цілей та забезпеченні стійкої конкурентоспроможності. В умовах мінливого бізнес-середовища та зростаючої конкуренції, здатність організації ефективно використовувати наявні ресурси та максимізувати свої результати стає визначальною для її виживання та розвитку.

Важливо розрізнити поняття "результативність" та "ефективність", оскільки вони часто переплітаються, але мають різні значення. Результативність (effectiveness) стосується ступеня досягнення поставлених цілей, тобто наскільки організація виконує те, що було заплановано, а ефективність (efficiency), в свою чергу, відображає співвідношення між отриманими результатами та використаними ресурсами, тобто наскільки раціонально організація витрачає свої ресурси для досягнення цілей.

На рис. 1 відображено головні підходи до сутності поняття «результативність».

Теоретичні підходи до вдосконалення результативності організації ґрунтуються на системному, процесному та ситуаційному підходах. Системний підхід розглядає організацію як складну систему взаємопов'язаних елементів, де ефективна взаємодія та координація всіх елементів має вирішальне значення для досягнення цілей і підвищення загальної результативності. Процесний підхід зосереджується на оптимізації та безперервному вдосконаленні бізнес-процесів шляхом аналізу, усунення "вужьких місць" та непродуктивних дій, що сприяє ефективнішому використанню ресурсів. Ситуаційний підхід наголошує на важливості враховувати специфічні обставини, контекст та

особливості організації, оскільки універсальні рішення рідко є ефективними, і методи покращення результативності повинні адаптуватися до конкретної ситуації.

Рисунок 1 - Теоретичні підходи до результативності [1, с. 45-46]

Щоб дати більш ґрунтовне визначення поняттю «результативність», дослідимо інші трактування цього терміну, представлені на сьогодні в науковій літературі (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Визначення сутності поняття "результативність діяльності" [2, с. 190]

Автор	Визначення
А. Я. Лінник	Ступінь досягнення поставлених цілей, яка визначається співвідношенням фактично досягнутих результатів з плановими.
В. А. Афанасьєв	Кількісна та якісна характеристика корисних результатів, одержаних в процесі діяльності, що відображає ступінь досягнення поставлених цілей.
І.М. Фурсенко	Міра досягнення поставлених цілей, яка визначається співвідношенням між фактично досягнутими результатами та тими, яких можна було б досягти за даних умов.
О.В. Петренко	Комплексна характеристика, яка відображає ступінь досягнення поставлених цілей, ефективність використання ресурсів, якість виконання робіт та інші аспекти діяльності.

На нашу думку, результативність - це інтегральна характеристика діяльності організації, що відображає ступінь досягнення поставлених стратегічних і тактичних цілей шляхом оптимального використання наявних ресурсів (людських, матеріальних, фінансових, інформаційних тощо) в умовах конкретного зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування, з урахуванням взаємозв'язків і взаємодії всіх елементів організаційної системи та її бізнес-процесів, а також впливу різноманітних факторів результативності.

Для підвищення результативності організації можуть використовуватися різноманітні методи та інструменти. Одним з ефективних підходів є бенчмаркінг - вивчення і запозичення кращих практик та досвіду лідерів галузі або інших успішних компаній. Шляхом порівняння власних показників з еталонними та аналізу процесів конкурентів, організація може виявити можливості для вдосконалення та впровадити перевірені рішення.

Реінжиніринг бізнес-процесів передбачає кардинальну перебудову існуючих процесів з метою радикального підвищення їх ефективності. Це може включати усунення зайвих етапів, оптимізацію потоків інформації та документообігу, автоматизацію рутинних операцій тощо. Реінжиніринг часто вимагає застосування новітніх технологій та зміни організаційної структури.

Упровадження систем управління якістю, таких як Загальне управління якістю (TQM), Бережливе виробництво (Lean) або Шість Сигм (SixSigma), дозволяє організації впроваджувати філософію безперервного вдосконалення та залучати весь персонал до процесу оптимізації. Ці підходи фокусуються на запобіганні дефектам, скороченні витрат та марних витрат, максимізації створення цінності для клієнта.

Розвиток персоналу відіграє ключову роль у вдосконаленні результативності. Інвестиції в навчання, коучинг та наставництво співробітників сприяють підвищенню їхньої кваліфікації, мотивації та залученості. Делегування повноважень та розширення можливостей для прийняття рішень на

нижчих рівнях також може значно підвищити продуктивність та ефективність роботи персоналу [3, с. 780].

Висновки

Важливо усвідомлювати, що для досягнення стійкого зростання результативності необхідний комплексний і системний підхід, який охоплює всі аспекти діяльності організації - від оптимізації процесів та впровадження інновацій до розвитку людських ресурсів та формування сприятливої корпоративної культури. Перспективи подальших досліджень у цій сфері можуть включати розробку більш конкретних методик та інструментів для оцінки та вдосконалення результативності залежно від специфіки галузі, розміру організації та інших факторів. Крім того, актуальним напрямком є вивчення впливу новітніх технологій, таких як штучний інтелект та автоматизація, на результативність організацій та пошук шляхів їх ефективного застосування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Яремко І. Й., Рябкова О. В., Лемішевська О. С. Розвиток систем моніторингу економічних показників результативності підприємства: монографія. Львів: Західна аудиторська група. 2019. 159 с.
2. М'ячин В. Г. Наукові засади формування інноваційного розвитку промислових підприємств: теорія. методологія. практика: монографія. Дніпро : ДВНЗ УДХТУ. 2019. 352 с.
3. Бражник Л. В. Фінансові ресурси підприємства: їх формування та використання. *Економіка та суспільство*. 2018. № 14. С. 778–783.

Щевцова Діана Вікторівна – студент групи ЕК-20Б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: shevtsovad@gmail.com

Мукоїд Юлія Володимирівна – студент групи МЗД-20Б, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: yulia.mukoid@gmail.com

Науковий керівник: **Вітюк Анна Валеріївна** – канд. економічних наук, доцент кафедри менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет.

Shevtsova Diana Viktorivna - Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: shevtsovad@gmail.com

Mukoid Yulia Volodymyrivna - Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: yulia.mukoid@gmail.com

Supervisor: **Vitiuk Anna Valeriivna** – PhD in Economics, Assistant Professor of Department of Management, Marketing and Economics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: anna.vitiuk@ukr.net